

POLSCY ODKRYWCY

Po klęskach polskich powstań wielu ich uczestników (w tym naukowców i badaczy) było zsyłanych na Syberię lub zmuszanych do emigracji.

Do dziś na mapie północno-wschodniej Rosji w nazwach geograficznych można znaleźć nazwiska polskich naukowców (np. Góry Czerskiego i Góry Czekanowskiego). Aleksander Czekanowski i Jan Czerski to geografowie i geolodzy zesłani na Syberię za udział w powstaniu styczniowym. Zesłańcem był również Benedykt Dybowski, badacz jeziora Bajkał, w którego wodach odkrył prawie czterysta nieznanych dotąd gatunków zwierząt.

Ignacy Domeyko wybrał drogę na zachód. Wyruszył poprzez Saksonię do Francji, a następnie popłynął do Chile i 1843 roku został wykładowcą w kolegium górniczym w La Serena. Po ośmiu latach pracy stworzył mapę geologiczną swojej nowej ojczyzny, opisał skalne formacje jurajskie i odkrył złoża rzadkiego minerału, który na jego cześć otrzymał nazwę domeykit. W latach 1867-1883 Domeyko piastował godność rektora uniwersytetu w Santiago de Chile. Jego nazwisko nosi obecnie jedno pasmo w Andach (Góry Domeyki), a także kilka gatunków wymarłych zwierząt, w tym amonit chilijski (Amoniter domeykanus).

Paweł Edmund Strzelecki był najwybitniejszym XIX-wiecznym europejskim geografem Australii. W 1834 roku wyruszył w podróż dookoła świata. Pierwszym etapem jego podróży była Ameryka Północna, gdzie prowadził badania geologiczne i etnograficzne, poczynając od Wielkich Jezior aż po Meksyk. W Kanadzie natrafił na złoża miedzi i jednocześnie dokonał ciekawych obserwacji życia i obyczajów Indian. Kolejnym etapem jego wędrówki była Ameryka Południowa, z której udał się do Oceanii. W kwietniu 1839 roku Strzelecki dotarł do Australii. Tu w Nowej Południowej Walii odkrył bogate żyły złota. Badania geologiczne doprowadziły Strzeleckiego do wniosku, że góry Tasmanii są przedłużeniem gór ciągnących się południkowo we wschodniej części Australii. W 1840 roku wspiął się na najwyższy szczyt kontynentu, który nazwał Górą Kościuszki. Na cześć Strzeleckiego nazwane zostały zarówno góry, rzeka, jak i wiele gatunków zwierząt. Po opuszczeniu Australii w 1843 roku Strzelecki zwiedził Azję Południowo-Wschodnią Chiny, a następnie Egipt. W 1853 roku polski podróżnik został członkiem Królewskiego Towarzystwa Geograficznego i Towarzystwa Królewskiego w Londynie, a w 1860 otrzymał honorowy doktorat uniwersytetu w Oksfordzie.